

Baggrund og forslag, juni 2023

Et styrket og mere fleksibelt affaldsfællesskab i AffaldPlus

Selskabsgørelse og medejerskab af kommunale affaldsydelser og affaldsenergi

Indholdsfortegnelse

1	Introduktion	03
2	10 store forandringer i affaldssektoren lige nu	05
3	Et affaldsfællesskab for fremtiden	12
4	AffaldPlus Kommunedrift A/S	14
5	AffaldPlus Affaldsenergi A/S	17
6	Mit affaldsoverblik	21

01

Introduktion

Ny lovgivning på affaldsområdet skaber forandring i kommunerne med krav om at udskille drifts- og administrationsopgaver til kommunalt ejede selskaber. Dermed øges forventningerne til affaldsselskabernes fleksibilitet og kompetencer.

Folketinget har i 2022 indgået forlig om, at kommunernes affaldsydelser skal selskabsgøres.

Aftalen indebærer, at driftsopgaver og myndighedsopgaver inden for affaldsområdet adskilles. Ny lovgivning træder i kraft og implementeres fra 2024.

Den nye organisering er en del af en markant forandring i den samlede kommunale affaldssektor, som også indebærer konkurrenceudsættelse af affaldsenergi og privatisering af behandlingen af det genanvendelige affald.

I AffaldPlus står vi godt rustet til den nye regulering. Vi er velforberedte og klar til at drøfte og fastlægge samarbejdet med ejerkommunerne.

Igennem de seneste fem år har vi udviklet vores organisation og vores kompetencer samt styrket samarbejdet med kommunerne om at levere affaldsydelser til borgere, institutioner og virksomheder.

Kommunalbestyrelserne i Sorø Kommune og Ringsted Kommune overdrog i henholdsvis 2016 og 2021 sine indsamlings- og driftsopgaver samt administration på affaldsområdet til AffaldPlus.

Vi har opbygget erfaringer og afprøvet de rutiner og kompetencer, som kræves for at sikre et godt samarbejde om overdragelse af opgaver mellem kommune og selskab og den efterfølgende implementering.

”Kommunernes levering af affaldsydelser selskabsgøres, herunder indsamlings- og udbudsaktiviteter samt tilhørende administration. Selskabsgørelsen indebærer, at driftsansvar og kundeforholdet til borgerne placeres i kommunalt ejede selskaber adskilt fra kommunernes rolle som myndighedsudøver.”

Fra det poliske forlig om selskabsgørelse af kommunernes levering af affaldsydelser, 30. august 2022.

Sammen med vores ejere har vi skabt synergi i opgaveløsningen til glæde for borgerne og virksomhederne, samtidig med at den enkelte kommune har friheden til at overdrage opgaverne individuelt og med lokale servicemål.

Det er målet fortsat at udvikle AffaldPlus som et tidssvarende kommunalt fællesskab med alle de fordele, som det giver at løse opgaverne i fællesskab, samtidig med at der er plads til at opfylde de enkelte ejeres individuelle, lokale behov og mål.

Et styrket affaldsfællesskab for alle

I dette katalog kan du læse mere om baggrunden for selskabsgørelse af de kommunale affaldsydelser, herunder hvordan den nye nationale organisering hænger sammen med den øvrige udvikling på affalds- og ressourceområdet i Danmark og EU.

Vi ser nærmere på, hvordan affalds- og ressourceopgaven forandrer sig politisk, markedsmæssigt og i dagligdagen, når borgere og virksomheder skal sortere mere og derigennem bane vej for en klimaneutral, cirkulær økonomi.

Læs også om, hvordan vi i dag løfter de kompetenceoverdragede opgaver for ejerkommunerne Sorø og Ringsted og få indblik i de resultater, vi indtil videre har skabt.

Sidst, men ikke mindst, giver vi et forslag til, hvordan vi vil styrke og udvikle samarbejdet fremadrettet både i hverdagen og i det løbende, tætte samarbejde med vores ejerkommuner i en revideret organisering af opgaverne, som lever op til statens nye krav om selskabsgørelse og konkurrenceudsættelse.

Undervejs i din læsning af kataloget finder du overblik og oversigter for affaldsopgaven i ejerkommunerne i dag samt nyttige baggrundsfakta.

Yderligere finder du en præsentation af mulighederne i den fremtidige organisering af affaldsopgaven, den politiske forankring heraf samt procesmodel for den videre dialog om et udbygget, fleksibelt samarbejde.

God læselyst.

Det er målet fortsat at udvikle AffaldPlus som et tidssvarende kommunalt fællesskab.

02

10 store forandringer i affaldssektoren lige nu

Affaldssektoren befinder sig lige nu i en historisk forandring fra lineær til cirkulær økonomi. Kommunerne skal ikke længere alene løse sine egne affaldsopgaver, men bidrage til den samlede grønne omstilling på alle samfundsniveauer.

Analyse: Udviklingen inden for affalds- og ressourceområdet i Danmark og EU frem mod og efter 2025 stiller skærpede krav og nye forventninger til kommuner og affaldsselskabers indsats i alle aspekter af den rammesatte kommunale affaldsopgave.

Samtidig skal indsatsen effektivt understøtte omstillingen fra en lineær til en cirkulær, klimaneutral økonomi.

Her kan du læse om forandringerne på affalds- og ressourceområdet, og hvilken betydning de har for kommuner og affaldsselskaber.

01

Et indre marked for affald og ressourcer

Det politiske motorrum for omstillingen fra en lineær økonomi til en cirkulær økonomi hviler på principperne for EU's indre marked. Grundpillerne er forsyningsikkerhed, konkurrencedygtighed og bæredygtighed.

I korte træk ønsker både Rådet, Kommissionen og Parlamentet at fremme det indre europæiske marked for affald og sekundære råstoffer. Det sker løbende gennem lanceringen af ny, tværgående politik, strategier og programmer, der understøtter:

- EU som ét samlet affalds-opland for at sidestille landene og skabe øget konkurrence.
- Ensretning af indsamlingspraksis og regulering af recirkulering af affald og ressourcer på tværs af EU.
- Recirkulering af ressourcer internt i EU for at fremme markedet for genanvendelse og undgå eksport af miljøproblemer til lande udenfor EU.
- Europa som ressourcebank for sekundære råstoffer og global teknologi-frontløber inden for cirkulær økonomi.

Målet er at fremme det indre europæiske marked for affald og sekundære råstoffer. Det sker løbende gennem lanceringen af ny, tværgående politik, strategier og programmer.

Affald er klima, markedsdrevet og konsolideret

Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (2020) er Danmarks primære politiske adoption af EU's visioner og målsætninger for etableringen af en cirkulær økonomi.

Hovedmålsætninger i aftalen er:

- Affaldssektoren skal være klimaneutral.
- Udsortering af 80 % dansk plast fra forbrænding.
- Forbrændingskapacitet reduceres med 30 %.
- Affaldskurven skal knækkes – mindre affald, mindre spild og mere genbrug, herunder adoption af kommende kvantitative reduktionsmål fra EU.

I Danmark er den ensrettede affaldsindsamling på tværs af EU indført som sortering i foreløbig 10 obligatoriske fraktioner i form af Madaffald, Glas, Metal, Pap, Papir, Plast, Mad- og Drikkekartoner, Tekstilaffald, Farligt Affald samt Restaffald.

Ny national organisering af affaldsområdet

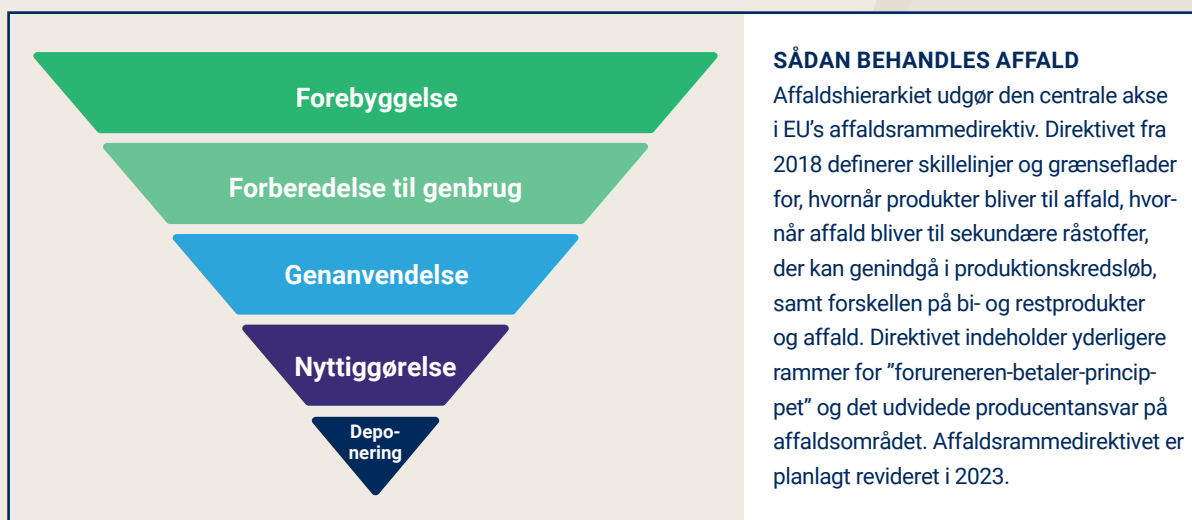
Aftalen *Klimaplan for en grøn affaldssektor* fra 2020 blev i 2022 og 2023 fulgt op af en række politiske delaftaler, der reorganiserer og fordeler opgaver og ansvar inden for affaldsområdet imellem markedet, staten og kommunerne/affaldsselskaberne.

Ny organisering:

- A. Selskabsgørelse af kommunale affaldsydelser – adskillelse af myndighed og drift i kommunerne. Styrket statstligt økonomisk tilsyn.
- B. Salg af alle kommunale behandlingsanlæg, sortering og genanvendelse (2027).
- C. Ny økonomisk regulering af affaldsindsamling og øvrige affaldsydelser: Prisloftregulering og benchmark for at sikre ensartet service og lavest mulig pris i alle kommuner.
- D. Konkurrenceudsættelse af affald til forbrænding, og dermed ophævelse af kommuners anvisningsret, der forpligter borgere og virksomheder til at benytte eget anlæg.

Affaldssektoren skal være klimaneutral, mindre affald sendes til forbrænding, og affaldskurven skal knækkes.

04

Producentansvar på emballager

Alt emballageaffald overgår i 2025 til en forureneren-betaler-ordning. Ansvarer gælder alle virksomheder, som sælger emballerede produkter.

Emballager indsamles ikke særskilt af virksomhederne, men kommunalt som del af de nationalt udpegede 10 fraktioner. Affaldet må ikke oparbejdes eller eftersorteres af kommunerne og anvises derfor direkte til viderebehandling af producenterne.

Producenterne skal løbende afregne kommunerne for indsamlingen via såkaldte kollektive ordninger, hvor virksomheder, som sælger emballerede produkter, samarbejder om at finansiere indsamling og genanvendelse af emballageaffald. De samlede omkostninger for indsamling af emballageaffald i alle 98 kommuner beløber sig til ca. 1,5 mia. kr. (2022). Borgernes renovationsgebyr forventes at falde med 500-600 kr. pr. år som følge af det udvidede producentansvar for emballager.

05

Affaldet skal blive i Europa

Hidtil har eksport af affald med begrænset eller teoretisk mulighed for genanvendelse kunnet eksporteres ud af Europa, primært til Kina og Fjernøsten.

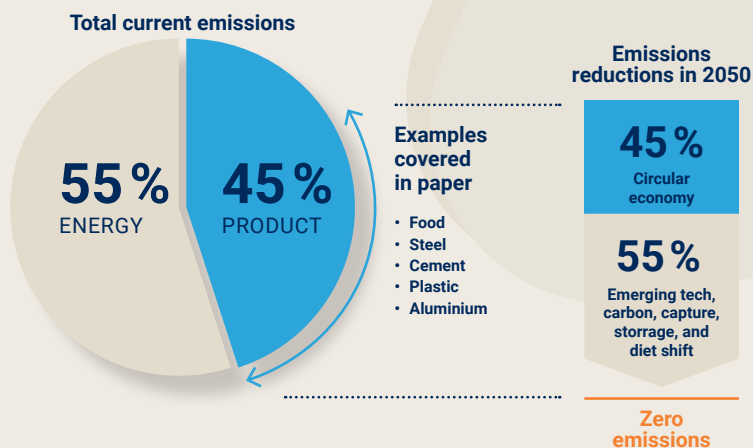
Nu umuliggøres eksport af europæisk affald i stigende grad. Bl.a. har Kina indført importforbud for usorteret affald i form af sin såkaldte Green Fence Policy.

Udviklingen kræver ny og bedre miljøbehandling og recirkulering af affaldsressourcer på tværs af EU-landene og øget teknologisk udvikling af den europæiske genanvendelsesindustri. Recirkulering af ressourcerne internt i Europa er således blevet en fælleseuropæisk toprioritet.

Udviklingen på kræver ny og bedre miljøbehandling og recirkulering af affaldsressourcer på tværs af EU-landene og øget teknologisk udvikling af den europæiske genanvendelsesindustri.

AFFALD BELASTER KLIMAET

Ifølge tænketanken Ellen MacArthur Foundation kommer op mod halvdelen af vores klimaaftryk fra vores råstofudvinding, produktion og forbrug. Som samfund skal vi derfor både omstille vores energi-, transport- og boligsektor og etablere en cirkulær økonomi for råstoffer og ressourcer for at nå vores klimamål.

06

På vej mod en cirkulær økonomi

En række politiske målsætninger skal skubbe på for at fremme en cirkulær økonomi i Europa. Bl.a. skal min. 60 % af kommunalt affald genanvendes i senest 2030, og mængden af madspild skal reduceres med 50 % for at bidrage til reduktion i udledningen af klimagasser.

Samtidig vokser ambitionerne i medlemslandene politisk og blandt forbrugerne inden for forebyggelse af affald gennem design, direkte genbrug og reparation af produkter.

Vi skal sortere mere, og nye fraktioner vil komme til, mens andre vil blive reduceret gennem bæredygtigt design, der forebygger affald. Det betyder, at affaldsopgaven løbende vil forandre sig, når eksempelvis skrappe miljøkrav og nye emballagetyper indføres.

Udviklingen kræver nye og tydelige samarbejdsflader og governance-strukturer, der sikrer, at kommunerne via affaldsselskaberne både understøtter markedsudviklingen inden for cirkulær økonomi, samtidig med at de fortsat sikrer, at kunder og ejere oplever høj service, leverer effektiv drift og balancerede takster.

Udviklingen kræver nye og tydelige samarbejdsflader og governance-strukturer mellem kommuner og affaldsselskaber.

07

Alle kommunernes affaldsydelser selskabsgøres

Der er indgået politisk aftale om organisering af de kommunale affaldsydelser. Tilknyttet lovforslag forventes fremsat og vedtaget i 2024, hvorefter der vil være en overgangsordning.

Ydelserne, der skal selskabsgøres, indbefatter:

- Indsamlings- og udbudsaktiviteter og tilhørende administration og kontraktstyring.
- Kundeforhold og driftsansvar, herunder kundeservice, etablering af nye indsamlingsordninger, kommunikation samt dialog med ejere, interessenter og samarbejdspartnere.

Forberedelse af affaldsplan og tilknyttede indsatser kan som i dag ske i selskabet og revideres og godkendes i ejerkommunen.

På tværs af ejerkommunerne er en række driftsopgaver og ansvarsområder allerede i dag overdraget til AffaldPlus, herunder bl.a. gennem det fælles koncept for drift og administration af genbrugspladser og affaldsenergianlæggene.

08

Kommuner, myndighed, takst og ejerstrategi

Med kravet om selskabsgørelse sker der en formel og reel adskillelse mellem myndighedsopgaven og driftsopgaven i kommunerne. Kommunernes opgave bliver nu udelukkende at varetage myndighedsopgaverne lokalt.

Bl.a. skal kommunen føre mere nært tilsyn med virksomhedernes indsamlingsordninger og sortering, og fra 2023 skal alle virksomheder på linje med husholdningerne sortere i min. 10 fraktioner.

Kommunen skal ligeledes udforme enten fælles eller egen ejerstrategi for affaldsselskabet og varetage governance for ejerskabet, herunder udpege sine medlemmer i selskabets bestyrelse, indgå i kontaktforum og øvrig dialog inden for plan-, teknik- og miljøområdet.

Som hidtil kan enten kommunen eller affaldsselskabet udarbejde takstblad til forvaltningen, som herefter varetager indstilling til kommunalbestyrelsen.

Renovationsgebyret udarbejdes, behandles og godkendes årligt som hidtil. Gebyret underkastes i den nye selskabsudskilte regulering benchmark og indtægtsrammeregulering.

Fra 2023 skal alle virksomheder på linje med husholdningerne sortere i min. 10 fraktioner.

Lokal forankring – globalt udsyn

Kommuner skal via selskaberne understøtte markedsdrevet cirkulær økonomi, genbrug og affaldsforebyggelse samt klimagasreduktioner på både lokalt, nationalt og europæisk niveau.

Kommuner og selskaber kan via sine ambitioner og visioner for affalds- og ressourceopgaven fremad bane vej for cirkulær økonomi, også blandt lokale virksomheder, brancher og industrier. Samtidig er affalds- og ressourceområdet centrale aktiver i kommunernes klimahandlingsplaner og politikker. Samarbejder og partnerskaber skal sikre udvikling og innovation i den grønne omstilling under de nye rammebetingelser.

I AffaldPlus arbejder vi aktivt med forebyggelse af affald, genbrug og reparation i vores fælles genbrugscentre, Plus-Butikkerne og PlusByg, som begge møder stor lokal opbakning med over 300.000 besøg årligt. I forlængelse heraf vil det på sigt være givende at indarbejde affaldsforebyggelse i kommunernes affaldsplaner.

Robuste affaldsselskaber rustet til fremtiden

Når affaldsydelserne, som i dag varetages af kommunerne, overdrages til affaldsselskabet, indvirker det på, hvordan selskabet ledes og driftes fremadrettet. Affaldsselskabet skal i stadig stigende grad mestre den mere komplekse, langsigtede planlægning og kompetenceudvikling i alle dele af organisationen, samtidig med at selskabet i hverdagen fortsat skal sikre høj service til kunder, ejere, leverandører og samarbejdspartnere.

Selskabet skal løbende udvikle sin organisation på både medarbejder- og rekrutteringsniveau samt løfte sit tekniske kompetenceniveau. En central del heraf er, at selskabet fortsat er i tæt berøring med udviklingen i det omkringliggende marked og samfund.

Når størstedelen af affaldsopgaven markedsudsættes og strømlines på markedsvilkår, kræver det skærpede kompetencer inden for styring af samarbejdsrammer, udbud, kontraktledelse og -opfølgning, dokumentation og rapportering af klima- og miljøeffekter, arbejdsmiljø og økonomistyring.

Kort sagt ser affaldsselskabet anno 2025 og 2030 markant anderledes ud på både ansvars-, opgave- og kompetenceniveau. Samtidig skal selskabet specialisere sig og ruste sig til en skærpet, prædefineret statslig økonomisk rammestyring.

AFFALDPLUS I UDVIKLING

- **Fleksibilitet** i AffaldPlus' ydelser til ejere og kunder.
- **Synergi** og udvikling af kompetencer i løsningen af opgaver på affalds- og energiområdet.
- **Slagkraft** i håndtering af marked og nye krav fra EU.

- **Flere** stakeholdere. Marked og nationale og internationale krav og regulering.
- **Mindre** indflydelse på egne opgaver i et volatilt og foranderligt affaldsmarked.
- **Prisloft** og effektivisering. Flere og mere dybdegående myndighedsopgaver.

03

Et affaldsfællesskab for fremtiden

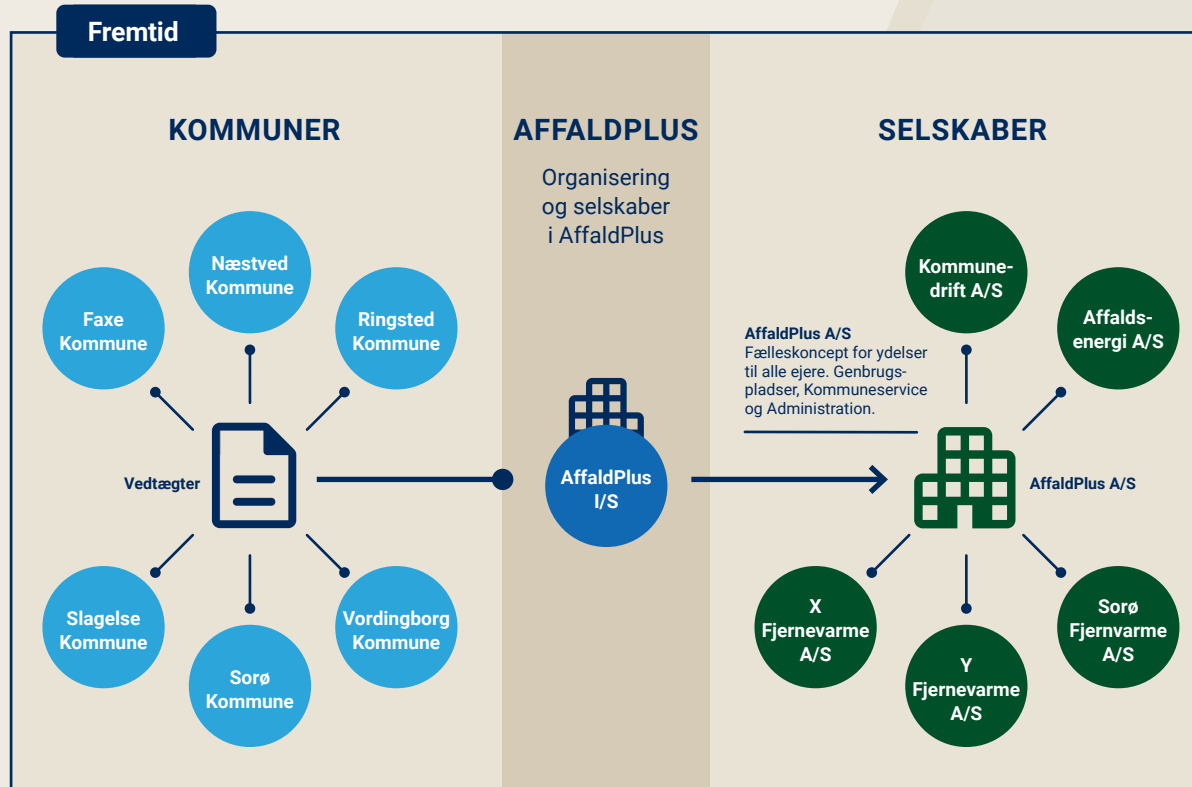
Sammen kan vi mere. Det er fællesskabet AffaldPlus og vores nuværende samarbejder på tværs af affalds- og energiområdet det levende eksempel på.

Kravet om selskabsgørelse af kommunernes affaldsydelser er den oplagte mulighed for at styrke fællesskabet og gå forlæns ind i forandringerne, som vi sammen står overfor.

De 5 fokusområder

Vi vil videreudvikle vores affaldsfællesskab til gavn for vores ejerkommuner og borgere gennem fem fokusområder:

- Vi vil **sikre et udbygget, aktivt ejerskab** og styrke dialogen og samarbejdet med ejerkommunerne gennem målnære ejerstrategier, tydelige og håndfaste aftaler, der tager højde for lokale ønsker og behov til gavn for borgerne i Faxe, Næstved, Ringsted, Slagelse, Sorø og Vordingborg.
- Vi vil fortsætte med at **servicere vores ejerkommuner ud fra den enkeltes ønsker og behov, samtidig med at vi sikrer synergi** i opgaven i hverdagen og på strategisk niveau. Vi vil fortsat arbejde for at optimere og effektivisere opgaveløsningen til gavn for vores kunder og ejere og samarbejdet kommunerne imellem.
- Vi vil **bygge videre på erfaringerne** fra samarbejdet med Sorø og Ringsted, hvor vi har opbygget kompetencer i sikker overdragelse af opgaver mellem kommune og selskab og den efterfølgende fokuserede implementering.
- Vi vil være **endnu tættere på borgerne** og levere stadig bedre affaldsløsninger og kundeservice, der er effektiv, let tilgængelig, og direkte inddrager vores ejere, kunder og samarbejdspartnere.
- Vi vil være **robuste og slagkraftige i vores organisering**. Både i den daglige drift, og sådan at alle – fra den enkelte kunde til samarbejdspartnere og stakeholdere på lokalt, nationalt og internationalt niveau – bliver mødt af et varmt og sikkert håndtryk, der understreger, at vi varetager vores kunders og ejerkommuners interesser.

Vi lægger op til at fastholde og fortsat udvikle det fælles koncept for genbrugspladserne, som er veletableret og sikrer en god service for borgere og virksomheder samt god afsætning og høj genanvendelse af affaldet. Derfor organiseres Genbrugspladser, Kommuneservice og Administration under AffaldPlus A/S, mens opgaver, som ikke er overdraget fra alle ejerkommunerne, overdrages til Kommunedrift A/S. Forbrændingsdelen udskilles i Affaldsenergi A/S.

Der er ved at blive implementeret helt ny lovgivning og rammer for affaldsenergien, hvor kommunerne mister anvisningsretten, og området liberaliseres. Det bliver derfor vigtigt at få aftalt med ejerne, hvordan AffaldPlus skal agere i de nye rammer.

I Kommunedrift A/S vil vi hver dag bygge videre på den synergi, der er skabt mellem os i AffaldPlus og vores ejerkommuner i kraft af de opgaver, som allerede i dag er overdraget, de nye opgaver som nu skal overdrages med kravet om selskabsgørelse, samt hvordan vi vil ruste os til fremtiden frem mod og efter 2030.

På de følgende sider i kapitel 4 finder du en beskrivelse af det kommende AffaldPlus Kommunedrift A/S og det solide fundament, vores kommende selskab står på fra første dag i kraft af fælleskonceptet. Efterfølgende kan du i kapitel 4 læse om selskabsgørelsen på affaldsenergiområdet og etableringen af Affaldsenergi A/S og de muligheder, forandringerne rummer for vores ejerkommuner.

04

AffaldPlus Kommunedrift A/S

Over de seneste år har AffaldPlus fået overdraget en lang række af opgaver, som tidligere blev varetaget af ejerkommunerne. Det er dette fundament, vi bygger videre på i selskabet Kommunedrift A/S.

I dette kapitel kan du læse om, hvordan Kommunedrift varetager opgaver for og samarbejder med kommunerne i dag, samt hvordan vi vil fortsætte og udbygge samarbejdet, når flere opgaver og ansvarsområder overdrages fra vores ejere.

Kommunernes affaldsselskab på Syd- og Vestsjælland

AffaldPlus har ansvaret for at tage sig af alt affald, der bliver produceret i de seks ejerkommuner. Når kommunerne løfter opgaverne i fællesskab, spares der mange ressourcer, og den bedst mulige håndtering af affaldet er sikret.

Affaldshåndtering og energiproduktion er kerneopgaver for AffaldPlus, men vi bidrager også med investeringer og arbejdspladser i ejerkommunerne og samarbejder med jobcentre om jobtræningsforløb og mentoraftaler. Udover de opgaver, som løses fælles for alle, påtager AffaldPlus sig også specialopgaver for den enkelte kommune.

Når kommunerne løfter opgaverne i fællesskab, spares der mange ressourcer, og den bedst mulige håndtering af affaldet er sikret.

Løsning af specialopgaver for ejerne

Det er beskrevet i AffaldPlus' ejerstrategi, at: "Selskabet varetager specialopgaver for en eller enkelte Ejere inden for rammerne af vedtægten og med respekt for, at aftalen ikke belaster selskabet og de øvrige Ejere, hverken økonomisk eller på anden måde."

En eller flere ejere kan bede AffaldPlus om at afgive tilbud på løsningen af en konkret og på forhånd defineret opgave. Eller AffaldPlus kan indgå i et samarbejde om at definere, udvikle og herefter prissætte løsningen af en opgave. Eksempler kunne være sortering af batterier og elskrot eller opkrævning af gebyrer.

Ejerskab og kontaktfora

Kommunernes ejerskab og interesser i Kommunedrift A/S varetages på strategisk niveau via overdragelsesaftalen, ejerstrategien og i bestyrelsen.

Yderligere vil vi i Kommunedrift A/S udbygge relationer og samarbejdsfora med den enkelte kommune og kommunerne imellem.

I dag har vi et tæt samarbejde med alle vores ejere, og denne del vil vi udbygge i takt med, at Kommuneservice udvikles, og nye opgaver og ansvarsområder kommer til.

Sådan samarbejder vi med ejerkommunerne

Vi koordinerer i dagligdagen direkte med kommunerne ift. kundekontakt ved henvendelser og sager, som indeholder både drifts- og administrationsmæssige aspekter og myndighedsaspekter. Her løfter Kommunedrift A/S alle de dele af serviceopgaven, som ikke er en del af den endelige myndighedsbehandling.

Ligeledes koordinerer vi løbende og efter behov med relevante medarbejdere og ledere i forvaltningerne og øvrige kommunale enheder på alle sager og spørgsmål, som har fælles berøringsflade med både myndighed og drift.

Faste møder og aktiviteter for ejerkommunerne i løbet af året sker på både teknisk, ledelsesmæssigt og politisk niveau, og der koordineres tæt med den enkelte kommune.

Daglig drift:

- Medarbejdere involveret i den daglige drift og myndighedsudøvelse koordinerer løbende og mødes efter behov.

Koordinationsudvalg:

- 2-4 gange årligt mødes kommunerne til koordinationsmøder med Kommunedrift A/S. Her drøftes både afsluttede, igangværende og kommende indsatser målrettet borgere og affaldskunder.

Forberedelse af budget, takster og økonomi har også udspring i koordinationsudvalget.

Direktørforum:

- 1-2 gange om året mødes direktionen i Kommuneservice og direktionen og forvaltningschefer i kommunerne til strategi- og planmøder med fokus på koblingen til det politiske niveau i kommunen.

Faste møder og aktiviteter for ejerkommunerne i løbet af året sker på både teknisk, ledelsesmæssigt og politisk niveau, og der koordineres tæt med den enkelte kommune.

05

AffaldPlus Affaldsenergi A/S

Fremtidens affaldsenergianlæg spiller en nøglerolle i understøttelsen af et effektivt og grønt energisystem. Samtidig er affaldsenergi helt centralt for opbygning af en effektiv genanvendelsesindustri og en lokal garanti for sikker miljøbehandling.

Affaldsenergiområdet er under forandring. Vi arbejder for, at vores energiselskaber tilpasser sig de nye rammevilkår. Forandringerne vil særligt påvirke affaldsenergianlægget i Næstved, der forbliver i fællesskabet efter 2025 i selskabsudskilt form som AffaldPlus Affaldsenergi A/S.

Konkurrenceudsættelse af affald til forbrænding

Fra 1. juli 2025 skal kommuner og affaldsselskaber konkurrere via udbud på tværs af kommunegrænser og affaldsenergianlæg om affald til forbrænding.

Lovforslaget Lovforslaget blev vedtaget den 2. juni 2023 og medfører en selskabsgørelse fra 1. januar 2025.

Reformen betyder, at kommunerne ikke længere må anviser eget affald til egne affaldsenergianlæg, men skal udbyde behandlingen af affaldet på markedsvilkår.

I AffaldPlus vil udbud af kommunernes restaffald til energi kunne placeres i Kommunedrift A/S på linje med udbud af indsamling af affald til genanvendelse, som også bliver selskabsgjort.

Affaldsenergianlæggene forbliver i kommunalt ejerskab, men skal udskilles fra de nuværende fælleskommunale interessentskaber (I/S) til aktieselskaber (A/S).

De seks ejerkommuner af AffaldPlus vil derfor i udgangspunktet fortsat være ejere af vores to affaldsenergianlæg i Næstved og Slagelse.

Lovforslaget blev vedtaget den 2. juni 2023 og medfører en selskabsgørelse fra 1. januar 2025.

Hvordan vil reformen påvirke AffaldPlus?

Konkurrenceudsættelsen af affald til forbrænding betyder først og fremmest, at det er begrænset, hvor høj en pris, AffaldPlus kan byde ind med ved udbud af affald til energinyttiggørelse, og der vil danne sig en markedspris på behandlingen på affaldet.

En række yderligere variabler påvirker desuden, hvordan AffaldPlus bliver stillet i den nye konkurrencemodell, herunder niveauet af det kommende varmeprisloft, salgspriser på el og prisen på CO₂.

Samtidig er situationen er meget forskellig for de to affaldsenergianlæg, som AffaldPlus driver.

Slagelse Affaldsenergi er planlagt lukket og overdraget til Slagelse Kommune med udgangen af maj 2024, så dette anlæg indebærer ikke nogen økonomisk risiko for de øvrige ejere. Heller ikke selv om man aftaler en forlængelse af levetiden af anlægget.

Næstved Affaldsenergi vil blive påvirket af en række faktorer, der både kan svække anlæggets position i et konkurrenceudsat marked, mens andre faktorer kan styrke anlæggets position.

Anlægget har en mindre kapacitet og dermed ikke samme stor-driftsfordele som anlæggene i Roskilde og København. Næstved Affaldsenergi har desuden ikke afsætning for al den varme, der kan produceres på anlægget. Det er naturligvis en ulempe i forhold til selskabsøkonomien i fremtidssceneriet.

Foruden varme produceres der også strøm på anlægget i Næstved. Prisen følger markedspriserne, der i de seneste år har ligget højt, hvilket er til stor gavn for selskabsøkonomien i AffaldPlus.

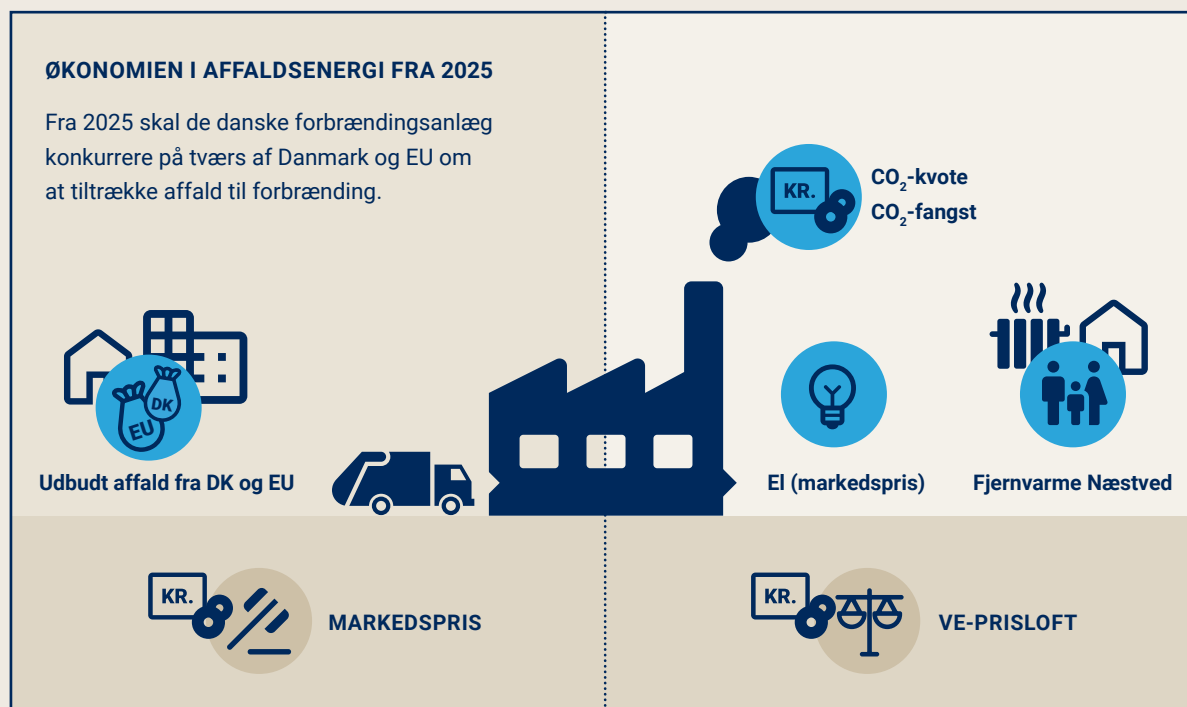
Lav gæld og positiv egenkapital

En anden fordel for AffaldPlus er, at selskabet har en positiv hvile-i-sig-selv-kapital i energiafdelingen. Det gør selskabet mere robust over for lavere markedspriser på forbrændings-egnet affald, lavere prisloft og lavere priser på strøm. Hvile-i-sig-selv-kapitalen er 125 mio. kr. ved udgangen af 2022.

Vigtigt er desuden, at den nuværende restgæld i energianlægget er meget lav, og gælden er planlagt til at være færdigafviklet ved udgangen af 2026. Det vil for den fremtidige drift reducere finansieringsomkostningerne væsentligt.

Endelig er energianlægget stort set færdigafskrevet ved udgangen af 2025, hvilket nedsætter de årlige omkostninger til afskrivninger betydeligt.

Generelt gælder det, at anlægget i Næstved repræsenterer en værdi som "going concern", men formentlig en omkostning i den situation, hvor man må lukke anlægget.

Anlæggenes økonomi bliver direkte afhængige af prisen for affald til anlægget, og prisen vil alt andet lige lægge sig op ad de europæiske markedspriser. Dertil kommer indtægter fra elproduktion, baseret på markedspriser, og den pris som fjernvarmebrugere betaler for varme, reguleret under et nyt VE-prisloft.

På udgiftssiden påvirker fluktuerende markedspriser på CO₂-kvoter, anlæggets løbende drifts- og vedligeholdelsesudgifter samt afdrag og renter på evt. gæld økonomien. Næstved Affaldsenergi tjener som illustrativt eksempel i figuren ovenfor.

Kommunernes ejerskab af AffaldPlus Affaldsenergi A/S

Frem mod 2025 skal kommunerne tage stilling til, hvordan den enkelte kommune strategisk ønsker at indgå i ejerskabet af det kommende udskilte aktieselskab, AffaldPlus Affaldsenergi A/S.

Dialogen om og det strategiske arbejde omkring udskillelsen og den fremtidige ejerkreds vil ske i tæt dialog med og være forankret i moderselskabets bestyrelse i AffaldPlus I/S.

Ligesom i udskillelsen af de kommunale drifts- og administrationsopgaver i Kommunedrift A/S skal der udpeges en bestyrelse, som skal varetage selskabet og ejernes interesser efter aktieselskabsloven og den tilknyttede governance-model.

Der kan yderligere etableres relevante dialogfora, som borgmesterforum, direktørforum og teknisk forum. Disse kan nedsættes og mødes i faste intervaller efter ønske fra ejerne.

Selskabets aktiver, anlæg, evt. gæld etc. indgår i overdragelsen og åbningen af det nye selskab. Selskabet bliver samtidig skattepligtigt og skal betale moms.

Erfaringer med ejerskab af datterselskab Sorø Fjernvarme

AffaldPlus ejer Sorø Fjernvarme A/S, som i dag leverer varme til ca. 1.600 kunder i Sorø. Frem mod 2027 udbygges fjernvarmenettet i byen, og antallet af kunder fordobles.

I 2018 overtog AffaldPlus selskabet Sorø Fjernvarme fra SEAS.

Sorø Kommune hæfter for gælden i selskabet. Bestyrelsen i aktieselskabet er sammensat af 5 bestyrelsesmedlemmer i en governance-model, som balancerer det demokratiske ejerskab mellem ejerkommunen, moderselskabet og fjernvarmekunderne.

Bestyrelsens sammensætning:

- Formand for AffaldPlus I/S (Moderselskab)
- 2 politisk udpegede byrådsmedlemmer fra ejerkommunen, Sorø Kommune, som også sidder i bestyrelsen i AffaldPlus I/S (Ejerkommuner & Moderselskab)
- 2 forbrugerrepræsentanter valgt blandt fjernvarmeselskabets kunder.

En lignende model kan overvejes i ejerskabet af det kommende AffaldPlus Affaldsenergi A/S og øvrige selskaber.

06

Mit affaldsoverblik

I 2023 og 2024 skal den enkelte ejerkommune og AffaldPlus aftale nærmere om, hvilke opgaver og ydelser der ønskes overdraget.

I Mit affaldsoverblik kan du se, hvordan overdragelsen kan ske i praksis, samt danne dig et overblik over, hvilke opgaver din kommune i dag har overdraget, hvad der skal overdrages, og hvilke dele der yderligere kan overdrages.

Overdragelsen i praksis

I kraft af erfaringer fra overdragelsen af kompetencer fra Sorø og Ringsted samt de øvrige overdragelsesforretninger med ejerkommunerne har vi opbygget et forslag til en trin-for-trin-overdragelse, der sikrer den enkelte ejerkommunes beslutningsgrundlag, aftalegrundlag og efterfølgende implementering.

Herunder kan du se et forslag til, hvordan en overdragelse kan ske, hvis man beslutter at overdrage opgaverne til AffaldPlus:

Overdragelsesrejsen: Fra idé til implementering i 5 trin

1. Strategisk drøftelse, fastlæggelse af mål, vision, mission og tidsplan for opgavens overdragelse til AffaldPlus.
2. Forvaltningen forbereder overdragelsen af opgaver sammen med AffaldPlus. 360 graders eftersyn af alle dele af opgaven fra overdragelsen af ansvarsområder, aktiver og evt. medarbejdere.
3. Udarbejdelse af overdragelsesaftale til vedtagelse i ejerkommunen.
4. Forandringsledelsesaktiviteter og onboarding af medarbejdere, affaldskunder og øvrige ressourcer til Kommunedrift A/S frem mod dagen, hvor overdragelsen formelt træder i kraft.
5. Nedsættelse af diverse kontaktfora, indslusning af nye bestyrelsesmedlemmer samt løbende, tæt dialog med ejerkommunen i løbet af etableringsåret for overdragelsen af opgaver.

Overblik over affaldsydelser i kommunerne og selskabet i dag og efter 2024

- **AffaldPlus løser opgaven**
- **Skal overdrages til selskab**
- **Faxe Forsyning A/S løser opgaven**
- **Administration**
- **Indsamling**
- **Drift**

Opgaver	Faxe	Næstved	Ringsted	Slagelse	Sorø	Vordingborg	Ydelsestype
TILVALGSYDELSE							
Udbud og indsamling af husholdningsaffald							
Renovationsbudget og regnskab							
Opkrævning gebyrer			 <small>(delvist)</small>	 <small>(delvist)</small>		 <small>(delvist)</small>	
Udbud og indsamling af indsamling af haveaffald					 <small>(*)</small>		
Udbud og indsamling af indsamling af storskrald					 <small>(**)</small>		
Miljøkasser					 <small>(**)</small>		
FÆLLESKONCEPT							
Udbud af affaldsbehandling							
Affaldsplanlægning (KG og plangruppe)							
Affaldsdata							
Kommunikation inkl. YderZonen							
Genbrugspladser							
Genbrugsområder og butikker							
Farligt affald (ALFA)							
Affaldsenergi							
Biobrændsel/haveaffald							
Deponi							

* Opgaven forventes løst af AffaldPlus fra 2024

** Opgaven løses af AffaldPlus fra 1. oktober 2023

Kommunens rolle i fremtiden

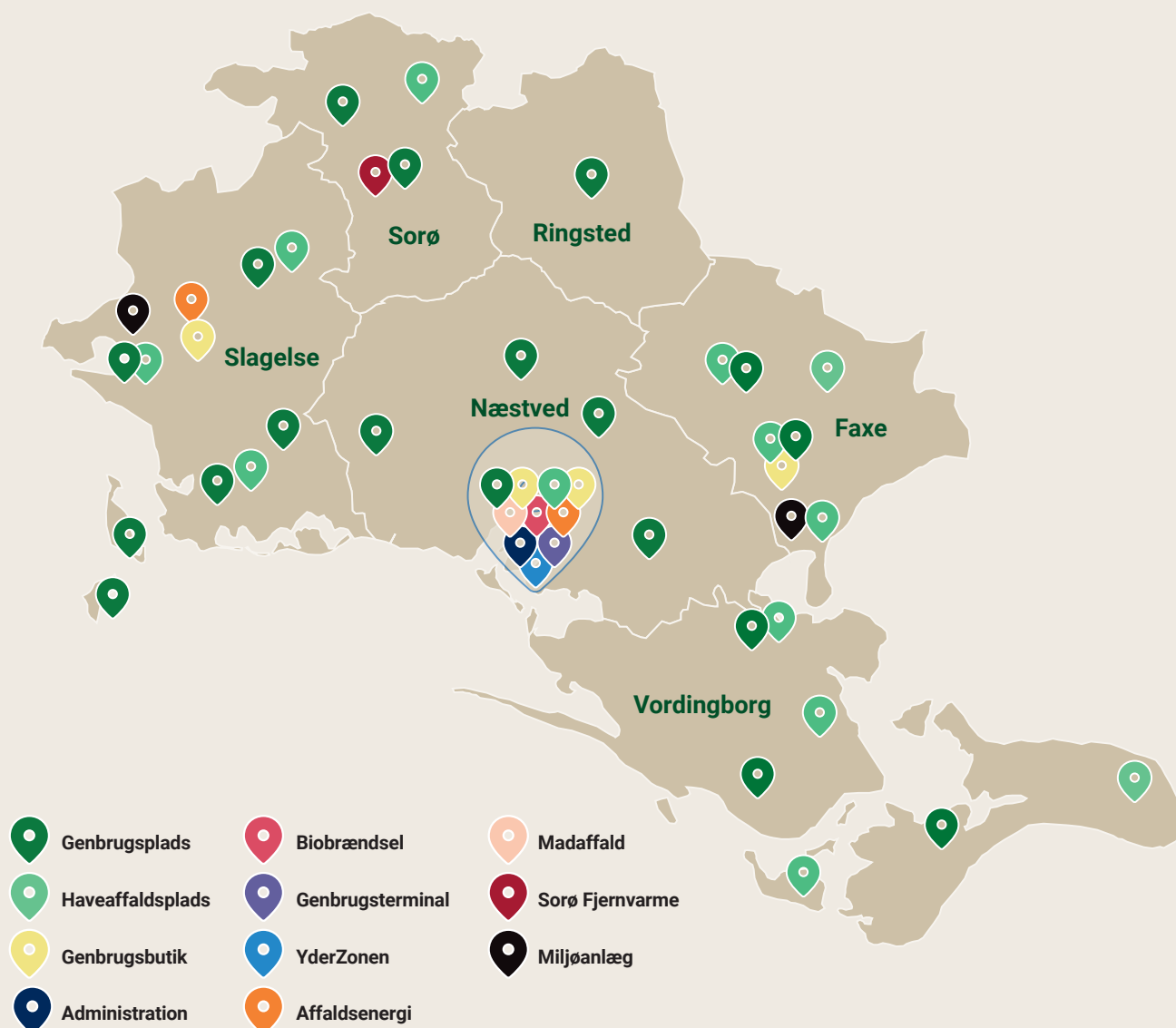
Trods kravet om selskabsgørelse af de kommunale affaldsydelser vil kommunen fortsat have forsyningspligten og være myndighed på området.

Det betyder, at det fortsat er kommunen, som beslutter serviceniveauet og dermed de overordnede rammer for løsningen af opgaven, gennem vedtagelse af affaldsplaner, regulativer og renovationsgebyrer. Selskabet har så ansvaret for at få driften til at fungere indenfor de overordnede rammer.

Det vil også fortsat være kommunen, som skal håndhæve affaldsrelaterede regler og reguleringer. Herunder træffe afgørelser og give tilladelser samt føre tilsyn på virksomheder.

Snitfladerne og det konkrete samarbejde mellem kommunen og selskabet vil i praksis aftales i forbindelse med overdragelsen af driftsopgaverne.

Fælleskonceptet

Ved Fjorden 20
4700 Næstved
www.affaldplus.dk
affaldplus@affaldplus.dk
Tlf.: 5575 0800

Kom gerne med spørgsmål og kommentarer

Niels Damgaard
Kommuneservice- og kommunikationschef
nid@affaldplus.dk
Tlf.: 4054 5174